

نقد و بررسی مهم‌ترین فرهنگ‌نامه‌های موضوعی نهج البلاغه*

مقدمه

دانش‌های نهج البلاغه که مجموعه‌ای از دانش‌ها برای رسیدن به فهم درست از نهج البلاغه است متشکل از سه بخش دانش‌های بیرونی، دانش‌های ورودی و دانش‌های درونی است. دانش‌های بیرونی مجموعه اطلاعات پیرامونی درباره نهج البلاغه هستند مانند: مؤلف‌شناسی، ساختارشناسی، پیشینه و مصدرشناسی، کتاب‌شناسی، سندشناسی و شبهه‌شناسی. یکی از دانش‌های بیرونی که اطلاع از آن برای هر پژوهشگری در حوزه نهج البلاغه لازم و ضروری است کتابشناسی نهج البلاغه است. در این بحث به گونه‌شناسی کتب پیرامونی نهج البلاغه در حوزه‌های مختلف مانند شرح، مستدرک، ترجمه، فرهنگ‌نامه‌ها و غیره پرداخته می‌شود.

هدف از این نوشتار معرفی، نقد و بررسی مهم‌ترین فرهنگ‌نامه‌های موضوعی نهج البلاغه است. از نگاه ساختار ظاهری فرهنگ‌نامه‌های موضوعی نهج البلاغه* را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد: فرهنگ‌نامه‌هایی که بر اساس موضوعات کلی تنظیم شده‌اند و فرهنگ‌نامه‌هایی که چینش آن‌ها بر اساس حروف الفباء است. نگارنده در نوشتار حاضر ذیل هر دسته به مهم‌ترین فرهنگ‌نامه‌ها اشاره نموده و به معرفی آنها می‌پردازد.

---

^۱. نوشتار حاضر، حاصل پروژه علمی پژوهشی مرکز مطالعات تخصصی نهج البلاغه می‌باشد که به قلم سرکار خانم مریم احتسابی (دانشجوی دکتری علوم و معارف نهج البلاغه دانشگاه علوم قرآن و حدیث) به تقریر درآمده است؛ ehtesabim182@gmail.com